

UCHWAŁA

Dnia 2 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Kamila Zacharz

przy udziale X. Y. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ł. oraz adwokata J. C. -
pełnomocnika wnioskodawcy X.1 Y.1,

w sprawie **X. Y. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ł.**,
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 2
lipca 2025 r., zażalenia pełnomocnika wnioskodawcy, na uchwałę Sądu
Najwyższego z dnia 27 listopada 2024 r., sygn. akt I ZI 12/24, w przedmiocie
odmowy wyrażenia zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej za czyny z
art. 217 § 1 k.k. i art. 212 § 1 k.k.

uchwalił:

- 1. utrzymać w mocy zaskarżoną uchwałę;**
- 2. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb
Państwa.**

Zbigniew Korzeniowski

Wiesław Kozielowicz

Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 27 listopada 2024 r., sygn. akt I ZI 12/24, na podstawie art. 135 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2026 r. Prawo o prokuraturze – powoływanej dalej jako p.p., odmówił wyrażenia zgody na pociągnięcie X. Y. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ł., do odpowiedzialności karnej za czyny wskazane we wniosku pełnomocnika wnioskodawcy X.1 Y.1 z dnia 31 stycznia 2024 r., tj. za to, że:

1. w dniu 11 września 2023 r. w Ł. przy ul. [...] około godziny 8:38 naruszył nietykalność cielesną X.1 Y.1 w ten sposób, że podczas wchodzenia do placówki edukacyjnej przedramieniem odepchnął X.1 Y.1 czym naruszył jej nietykalność cielesną, tj. występpek z art. 217 § 1 k.k.
2. w dniu 11 września 2023 r. w Ł. na terenie Szkoły Podstawowej nr [...] przy ul. [...] w obecności nauczycielek B. T. i K. S. pomówił X.1 Y.1 o takie postępowanie i właściwości, które mogły ją poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania w ten sposób, że podczas rozmowy dotyczącej syna przekazał ww. informacje mające na celu poniżenie pokrzywdzonej w opinii publicznej oraz narażenie jej na utratę zaufania niezbędnego do wykonywania zawodu poprzez użycie słów *„to są dwa wyroki skazujące panią za to jak się zachowywała przy dziecku”* oraz okazanie nauczycielkom wyroków karnych, przy czym jeden z wyroków był już zatarty, a drugi nieprawomocny, tj. występpek z art. 212 § 1 k.k. (k. 148-158).

Adwokat J. C. - pełnomocnik wnioskodawcy X.1 Y.1, złożył zażalenie na tą uchwałę, **zarzucił** w nim:

1. naruszenie przepisu art. 135 § 5 p.p. poprzez odmowę zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ł. za czyny wskazane we wniosku pełnomocnika wnioskodawcy X.1 Y.1 - adwokata J. C. z dnia 31 stycznia 2024 r., w sytuacji, w której zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa;
2. naruszenia art. 7 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie wszystkich okoliczności sprawy oraz przeprowadzenie oceny przedstawionego materiału dowodowego w sposób wybiórczy, dowolny, wbrew zasadom prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego oraz przez

dokonanie oceny sprawy w sposób pobieżny, nielogiczny, sprzeczny z zasadą swobodnej oceny dowodów;

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na uznaniu, że przedstawione przez wnioskodawczynię dowody nie wykazują żadnego widocznego związku z treścią zarzutów i brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku, podczas gdy w świetle zasad prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, zebrany i prawidłowo oceniony materiał dowodowy w sprawie nie daje podstaw do takiego wniosku.

Podnosząc te zarzuty adwokat J. C. - pełnomocnik wnioskodawcy X.1 Y.1, **wniósł** o zmianę zaskarżonej uchwały i zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ł., za czyny wskazane we wniosku pełnomocnika wnioskodawcy X.1 Y.1 z dnia 31 stycznia 2024 r. (k. 172-174).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie adwokata J. C. – pełnomocnika wnioskodawcy X.1 Y.1 nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności zauważyć trzeba, że urząd prokuratora objęty został przez ustawodawcę szczególną ochroną prawną w postaci immunitetu, który skorelowany jest z możliwością swobodnego wykonywania czynności zawodowych przez osobę sprawującą ów urząd. Instytucja ta ma za zadanie nie tylko chronić prokuratora przed instrumentalnym wykorzystaniem mechanizmów prawa karnego, w tym możliwością wywierania nacisków przez stronę postępowania czy też inne podmioty zewnętrzne, lecz również zabezpieczać wizerunek wymiaru sprawiedliwości, którego prokurator jest reprezentantem. Nie można jednak pozwolić by instytucja immunitetu była nadużywana i w celu uniknięcia ponoszenia konsekwencji swoich czynów przez prokuratora (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2023 r., sygn. akt II ZIZ 12/23, LEX nr 3609918).

W myśl art. 135 § 5 p.p. Sąd Najwyższy wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie

uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. To oznacza, że materialna podstawa decyzji w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej jest w istocie tożsama z pojęciem użytym w art. 313 § 1 k.p.k. Na gruncie zaś wykładni tego przepisu k.p.k. wskazuje się, że wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutów wymaga istnienia bardziej rozbudowanej faktycznej podstawy, niż ta, która wystarcza do wszczęcia śledztwa lub dochodzenia w rozumieniu art. 303 k.p.k. Poza uzasadnionym podejrzeniem popełnienia przestępstwa musi istnieć także dostatecznie uzasadnione podejrzenie, że czyn popełniła określona osoba. W orzecznictwie Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego podkreśla się, że sformułowanie „dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa” jest niedookreślone, zatem ocena, czy spełniona została opisana nim przesłanka, zawsze zależy od konkretnych okoliczności sprawy (por. np. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 18 października 2004 r., SNO 40/04, OSNSD 2004, nr 2, poz. 33). Wskazuje się, że podejrzenie popełnienia przestępstwa nie może nasuwać żadnych istotnych wątpliwości, ani zastrzeżeń, zarówno co do popełnienia czynu jak i zaistnienia wszystkich znamion konkretnego typu przestępstwa (por. np. uchwały Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego: z dnia 8 maja 2007 r., SNO 21/07, OSNSD 2007, poz. 38, z dnia 27 stycznia 2009 r., SNO 95/08, OSNSD 2009, poz. 24, z dnia 20 lipca 2011 r., SNO 32/11, OSNSD 2011, poz. 41).

Odnosząc się do treści zażalenia adwokata J. C. - pełnomocnika wnioskodawcy X.1 Y.1, przede wszystkim należy przypomnieć, że skuteczność wymienionych w art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. względnych przyczyn odwoławczych warunkowana jest dwiema zasadniczymi przesłankami. W pierwszym rzędzie stwierdzenia, że rzeczywiście wystąpiła wskazana w środku odwoławczym obraza prawa procesowego lub błąd w ustaleniach faktycznych, a po drugie, iż uchybienie miało taką rangę, że wywarło wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Pierwszy zarzut zażalenia w realiach sprawy jest całkowicie niezasadny. Skarżący zarzucił naruszenie przepisu art. 135 § 5 p.p. poprzez odmowę zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej X. Y. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ł., za czyny wskazane we wniosku z dnia 31 stycznia 2024 r., w sytuacji, kiedy zdaniem adwokata J. C., zachodzi dostatecznie

uzasadnione podejrzenie popełnienia zarzucanych przestępstw. Do naruszenia przepisu art. 135 § 5 p.p. może zatem dojść jedynie w przypadku, gdy decyzja Sądu Najwyższego nie będzie korespondowała z przyjętym przezeń ustaleniem o zaistnieniu (bądź nie) dostatecznego prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa. Tymczasem lektura zaskarżonej uchwały nie pozostawia wątpliwości, iż Sąd Najwyższy nie ustalił zaistnienia dostatecznego prawdopodobieństwa popełnienia przez X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ł., zarzucanych mu we wniosku czynów i wydał decyzję o odmowie pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej. Tym samym decyzja ta pozostaje spójna z treścią przyjętych ustaleń, co wyklucza możliwość przyjęcia, że doszło do naruszenia art. 135 § 5 p.p.

Z kolei oceniając zarzuty drugi i trzeci zażalenia, należy stwierdzić, że przedstawione nagranie pozwala na odtworzenie przebiegu zdarzenia, z udziałem X.1 Y.1, X. Y. i ich małoletniego syna, które miało miejsce przed placówką edukacyjną w dniu 11 września 2023 r. Poza sporem jest, gdyż wynika to z nagrania monitoringu, że X. Y. - prokurator Prokuratury Okręgowej w Ł., podczas wchodzenia do placówki edukacyjnej w Ł. przy ul. [...] około godz. 8:38 w dniu 11 września 2023 r., odepchnął przedramieniem X.1 Y.1 Odepchnięcie to było lekkie, nie miało cech wyrażających agresję, było reakcją w przypiływie emocji. Oczywiście, tego rodzaju zachowanie nie powinno mieć miejsca, niemniej nie należy zapominać, że w tle dostrzegalny jest konflikt pomiędzy byłymi partnerami, związany w szczególności z realizacją kontaktów X. Y. - prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ł., z małoletnim synem. Potwierdzeniem powyższego jest postanowienie Sądu Rejonowego [...] w Ł. z dnia 19 listopada 2021 r., sygn. akt [...] o ograniczeniu władzy rodzicielskiej X.1 Y.1 i X. Y. nad synem poprzez zobowiązanie do podjęcia i kontynuowania indywidualnej terapii psychologicznej, a po jej zakończeniu wspólnej terapii rodzinnej. Jak wynika z postanowienia Sądu Rejonowego [...] w Ł. z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. akt [...], władza rodzicielska została przywrócona, jednak pomiędzy wymienionymi, istnieje cały czas konflikt, pogłębiany inicjowaniem wobec siebie postępowań karnych, w tym prywatnoskargowych.

Kodeks karny nie podaje ustawowej definicji przestępstwa, można ją jednak wywieść z przepisów k.k., a przede wszystkim z art. 1 k.k., który określa

podstawowe zasady odpowiedzialności karnej. Zatem przestępstwem jest czyn bezprawny zabroniony przez ustawę (stypizowany w ustawie), która obowiązuje w czasie jego popełnienia, pod groźbą kary (jako zbrodnia lub występki), zawiniony, **którego stopień społecznej szkodliwości jest większy od znikomego** (por. W. Wróbel, A. Zoll, Polskie prawo karne. Część ogólna, Kraków 2010, s. 28 – 29, P. Kozłowska – Kalisz w: M. Mozgawa (red.), Prawo karne materialne. Część ogólna, Warszawa 2020, s. 165 – 190). W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje stanowisko, że obowiązkiem sądów dyscyplinarnych – przed podjęciem uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej – jest rozważenie, czy zgromadzone dowody dostatecznie uzasadniają popełnienie przez niego przestępstwa, a w tym, czy stopień społecznej szkodliwości popełnionego czynu zabronionego jest wyższy od znikomego (por. uchwała Sądu Dyscyplinarnego z dnia 18 marca 1998 r., sygn. akt SD 5/97 – powołana w: W. Koziół, Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów. Komentarz, Warszawa 2005, s. 60 – 61, uchwały Sądu Najwyższego-Sądu Dyscyplinarnego: z dnia 8 maja 2002 r., SNO 8/02, OSNKW 2002, z. 9-10, poz. 85, z dnia 27 czerwca 2002 r., SNO 19/02, OSNSD 2002, nr 1 – 2, poz. 25, z dnia 13 stycznia 2003 r., sygn. akt SNO 53/02, OSNSD 2003, nr 1, poz. 16, z dnia 6 czerwca 2003 r., sygn. akt SNO 25/03, OSNSD, nr 1, poz. 38, z dnia 10 maja 2005 r., sygn. akt SNO 15/06, OSNSD 2006, poz. 33, z dnia 30 czerwca 2009 r., sygn. akt SNO 31/09, OSNSD 2009, poz. 59, z dnia 17 września 2010 r., sygn. akt SNO 40/10, OSNSD 2010, poz. 48, z dnia 25 stycznia 2011 r., sygn. akt SNO 54/10, OSNSD 2011, poz. 9, z dnia 24 maja 2016 r., sygn. akt SNO 13/15, OSNSD 2016, poz. 23). W uchwale z dnia 13 grudnia 2002 r., SNO 47/0, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny trafnie wywiódł, że odwołanie się do art. 1 § 2 k.k. wymaga wskazania, że przepis ten znajduje zastosowanie do czynu, który wyczerpuje znamiona określone w ustawie karnej, jednakże nie stanowi on przestępstwa, gdy społeczna szkodliwość zarzucanego czynu jest znikoma. Chodzi zatem o czyn zupełnie błahy, czy mało znaczący i dlatego jako niezawierający w sobie w ogóle ujemnej społecznie treści lub znikomą szkodliwość, niepodlegający represji karno-sądowej, co oczywiście nie wyklucza napiętnowania i odpowiedzialności w innym postępowaniu. Zatem kwestia braku społecznej szkodliwości czynu lub znikomości społecznej szkodliwości – zarzucanego

sędziemu – czynu może być badana dopiero po stwierdzeniu, że ten czyn wypełnia wszystkie ustawowe znamiona czynu zabronionego. Jeżeli w toku badania i ustalania, okaże się, że dany czyn w ogóle nie naraża dobra prawnie chronionego, to wówczas należy uznać, że nie zawiera on znamion czynu zabronionego.

Nie ma żadnych przekonujących racji, aby wypracowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, na gruncie postępowań w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, pogląd, że obowiązkiem sądu dyscyplinarnego jest w ramach rozważenia, czy zgromadzone dowody dostatecznie uzasadniają podejrzenie popełnienia przez sędziego przestępstwa, również ustalenie, czy stopień społecznej szkodliwości popełnionego czynu zabronionego jest wyższy od znikomego, nie był stosowany w prowadzonych przed sądem dyscyplinarnym postępowaniach o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej.

Z ustalonych w niniejszej sprawie okoliczności można wyprowadzić wniosek, że jakkolwiek X. Y. – prokurator Prokuratury Okręgowej w Ł. w dniu 11 września 2023 r. przedramieniem odepchnął X.1 Y.1, czym naruszył jej nietykalność cielesną, i tym samym formalnie wyczerpał znamiona występkę określonego w art. 217 § 1 k.k., to ocena tego postąpienia, dokonana z perspektywy stopnia jego społecznej szkodliwości, nie pozwala na przyjęcie, iż cechuje się ono stopniem społecznej szkodliwości wyższym niż znikomy, a więc nie stanowi przestępstwa (art. 1 § 2 k.k.).

Odnośnie zaś drugiego z opisanych we wniosku czynów stwierdzić należy, że nie zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez X. Y. - przestępstwa z art. 212 § 1 k.k. Sąd Najwyższy zauważa, że zachowanie X. Y. - prokurator Prokuratury Okręgowej w Ł. polegające na przekazaniu nauczycielkom informacji o wydanych przeciwko X.1 Y.1 wyrokach, i użyciu słów „to są dwa wyroki skazujące panią za to jak się zachowywała przy dziecku” oraz okazania ich, nie miało na celu pokrzywdzenia, poniżenia, czy też naruszenia dóbr osobistych X.1 Y.1. Faktem jest, że takie wyroki zapadły. Okazanie przedmiotowych wyroków mogło mieć na celu uprawdopodobnienie istnienia obustronnego konfliktu między rodzicami małoletniego dziecka i zostało wykorzystane niejako do odparcia argumentów X.1 Y.1

Jak podnosi się w orzecznictwie, znamieniem przestępstwa określonego w art. 212 § 1 k.k. jest zachowanie sprawcy polegające na pomawianiu, tj. przypisywaniu pomawianemu czegoś, co jest oceniane negatywnie i co w konsekwencji może doprowadzić do jego poniżenia w opinii publicznej lub może narazić go na utratę zaufania potrzebnego do danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Jednak o zniesławiającym charakterze wiadomości przekazywanych przez sprawcę nie decyduje subiektywne poczucie pokrzywdzonego, lecz wyłącznie ocena obiektywna, tj. stwierdzenie, czy w odczuciu społecznym jest to zniesławienie (por. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2024 r., sygn. akt I ZI 35/24, LEX nr 3776881). To, czy dane stwierdzenia noszą cechy zniesławienia, każdorazowo uzależnione jest od ich swobodnej oceny, uwzględniającej kontekst sytuacyjny, w jakim zostały użyte. Ocena ta należy natomiast do sądów orzekających w konkretnej sprawie. Kiedy zatem zaistnieje spór o to, czy owe ustalone stwierdzenia wykazują cechy zniesławienia, winien on być rozstrzygnięty w zgodzie z regułami z art. 7 k.p.k., a więc w granicach swobodnego sędziowskiego uznania (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2024 r., sygn. akt I KK 337/23, LEX nr 3721383). W ocenie Sądu Najwyższego, nie doszło do realizacji znamion przestępstwa z art. 212 § 1 k.k., tym samym brak jest podstaw do uznania, że w zakresie czynu zarzucanego z pkt 2 wniosku, spełniona została przesłanka dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia ww. czynu.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w uchwale.

[M. T.]

[r.g.]

Zbigniew Korzeniowski

Wiesław Kozielowicz

Barbara Skoczowska